Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

P9_TA(2022)0225

ES salas un kohēzijas politika

Eiropas Parlamenta 2022. gada 7. jūnija rezolūcija par ES salām un kohēzijas politiku: pašreizējais stāvoklis un turpmāk risināmie jautājumi (2021/2079(INI))

(2022/C 493/04)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174., 175. un 349. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1058 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1056, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Perifēro piejūras reģionu konferences salu komisijas 40. gadskārtējās ikgadējās kopsapulces 2021. gada 15. aprīļa galīgo deklarāciju,

— ņemot vērā Septīto vides rīcības programmu (VRP) un tajā izklāstītās koncepcijas,

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 16. oktobra secinājumus par ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam,

— ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas uzdevumā veikto pētījumu "Eiropas Savienības salas: pašreizējais stāvoklis un turpmāk risināmie jautājumi", kas publicēts 2021. gada martā,

— ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas uzdevumā veikto pētījumu "Kohēzijas politika un klimata pārmaiņas", kas publicēts 2021. gada martā,

— ņemot vērā atveseļošanas instrumentu *NextGenerationEU*,

— ņemot vērā Tālāko reģionu priekšsēdētāju 26. konferences nobeiguma deklarāciju, kas parakstīta Pontadelgadā 2021. gada 18. novembrī,

— ņemot vērā Eiropas Reģionu komitejas 2020. gada 10. decembra atzinumu par Eiropas Komisijas ziņojumu par atjaunotas stratēģiskās partnerības ar ES tālākajiem reģioniem īstenošanu ([3]),

— ņemot vērā Padomes 2021. gada 7. decembra vienošanos par vispārēju pieeju ES noteikumu par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmēm atjaunināšanai,

— ņemot vērā 2021. gada 18. maija rezolūciju par Eiropas Savienības Solidaritātes fonda pārskatīšanu ([4]),

([1]) OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp.
([2]) OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.
([3]) OV C 37, 2.2.2021., 57. lpp.
([4]) OV C 15, 12.1.2022., 2. lpp.

— ņemot vērā 2018. gada 17. aprīļa rezolūciju par ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšanu Eiropas Savienībā: Eiropas Komisijas septītais ziņojums ([5]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. aprīļa rezolūciju par koordinētu ES rīcību Covid-19 pandēmijas un tās seku apkarošanai ([6]),

— ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par Eiropas zaļo kursu ([7]),

— ņemot vērā 2021. gada 14. septembra rezolūciju "Virzība uz spēcīgāku partnerību ar ES tālākajiem reģioniem" ([8]),

— ņemot vērā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā ([9]),

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas un Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas atzinumus,

— ņemot vērā Eiropas Reģionu komitejas 2020. gada 14. oktobra atzinumu par virzību uz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu Vidusjūras salās,

— ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas ziņojumu (A9-0144/2022),

A. tā kā tiek lēsts, ka Savienības salu reģionos iedzīvotāju skaits pārsniedz 20 000 000 (4,6 % no kopējā ES iedzīvotāju skaita); tā kā ES salu iedzīvotāji dzīvo aptuveni 2400 salās, kas pieder 13 dalībvalstīm;

B. tā kā Eiropas salas, kurās ir ievērojams skaits strukturālu problēmu, jau lielākoties ir klasificētas kā kopējās statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (*NUTS*) 2 vai *NUTS* 3 līmeņa salas;

C. tā kā salas bieži saskaras ar vairāku un pastāvīgu ar dabas apstākļiem saistītu problēmu kombināciju, piemēram, nelielu teritoriju, lielākoties zemu iedzīvotāju blīvumu, tādām demogrāfiskām problēmām kā sezonāls demogrāfiskais spiediens, nelieliem tirgiem, divkāršu izolētību (sala un arhipelāgs), sarežģītu reljefu, kas ir ļoti līdzīgs kalnu reģioniem, atkarību no jūras un gaisa transporta un atkarību no neliela skaita produktu;

D. tā kā demogrāfiskas pārmaiņas visas valstis un reģionus neietekmē vienādi, bet gan vairāk skar jau atpalikušus reģionus, tādējādi padziļinot pastāvošo teritoriālo un sociālo nevienlīdzību; tā kā depopulācija visvairāk skar lauku, nomaļus un tālākos reģionus, tostarp salas, un tā kā šīs teritorijas pamet galvenokārt jaunieši un sievietes, kā rezultātā tajās palielinās vecāka gadagājuma cilvēku īpatsvars, kas var paaugstināt sociālās izolētības risku;

E. tā kā salu īpašās iezīmes ir atzītas LESD 174. pantā un tā kā šis pants joprojām netiek konkrēti piemērots, jo īpaši attiecībā uz ES salu teritorijām; tā kā šīs iezīmes būtu jāņem vērā ES politikā, proti, izstrādājot īpašu stratēģiju, Eiropas rīcības plānu un salu politikas programmu ar skaidri noteiktām rīcības prioritātēm;

F. tā kā salu reģioni ir salīdzinoši mazāk attīstīti nekā to dalībvalsts kontinentālie reģioni un to IKP uz vienu iedzīvotāju ir zemāks;

G. tā kā trīs ES dalībvalstis ir salas;

([5]) OV C 390, 18.11.2019., 53. lpp.
([6]) OV C 316, 6.8.2021., 2. lpp.
([7]) OV C 270, 7.7.2021., 2. lpp.
([8]) OV C 117, 11.3.2022., 18. lpp.
([9]) OV C 232, 16.6.2021., 28. lpp.

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

H. tā kā salu fiziskā nošķirtība un attālums no kontinentālās daļas rada papildu grūtības, tostarp attiecībā uz darba tirgu, ilgtspējīgiem transporta savienojumiem un mobilitāti, izejvielu un patēriņa preču importu, salu produktu pieejamību kaimiņos esošos ārējos tirgos, izglītību, veselības aprūpi, uzņēmējdarbību, ūdens un sanitārijas pieejamību, energoapgādi un atkritumu apsaimniekošanas iekārtām; tā kā šī ģeogrāfiskā nošķirtība ievērojami apgrūtina šādu teritoriju zaļo pārkārtošanos uz klimatneitrālu ekonomiku;

I. tā kā vienlīdzīgai piekļuvei kvalitatīviem un iekļaujošiem prasmju apguves, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumiem, kā arī informācijai par prasmju resursiem, konsultācijām, izglītību un profesionālo apmācību visiem cilvēkiem, tostarp tiem, kas mīt reti apdzīvotos un mazapdzīvotos lauku un attālos apgabalos un salās, ir īpaši būtiska nozīme ilgtspējīgas konkurētspējas, sociālā taisnīguma un noturības ziņā;

J. tā kā saskaņā ar LESD 349. pantu attiecībā uz tālākajiem reģioniem, kas lielākoties ir salas, ES ir jāpieņem īpaši pasākumi, kuru mērķis ir noteikt nosacījumus ES kopējās politikas piemērošanai minētajiem reģioniem, jo īpaši tādās jomās kā muitas un tirdzniecības politika, fiskālā politika, brīvās zonas, lauksaimniecības un zivsaimniecības politika, izejvielu un pirmās nepieciešamības preču piegādes nosacījumi, valsts atbalsts un nosacījumi piekļuvei struktūrfondiem un Savienības horizontālajām programmām; tā kā īpaši pasākumi visās minētajās jomās palīdz stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Eiropas Savienībā;

K. tā kā Covid-19 pandēmijas laikā sezonas un norīkotajiem darba ņēmējiem bieži vien nebija pieejami veselības aprūpes pamatpakalpojumi, pienācīgs mājoklis, individuālie aizsardzības līdzekļi un pietiekama informācija; tā kā viņiem uzņēmējās dalībvalstīs bieži vien bija tikai nepietiekama piekļuve sociālā nodrošinājuma sistēmām vai viņi nevarēja tām piekļūt vispār, tostarp viņiem nebija iespēju saņemt slimības pabalstu un izmantot īstermiņa bezdarba shēmas; tā kā darba ņēmēju mobilitāte ir ļoti atkarīga no pieejamajiem transporta līdzekļiem un tā kā tas jo īpaši skar darba ņēmējus no Savienības salām un tālākajiem reģioniem;

L. tā kā Covid-19 krīzes ilgtermiņa sekas attiecībā uz sabiedrību, ekonomiku, vidi un kultūru Savienības salu teritorijās ir īpaši satraucošas un tā kā Eiropas atveseļošanā ir jāiekļauj salas un šajā procesā nav pieļaujams vēl vairāk padziļināt plaisu starp reģioniem; tā kā Covid-19 krīze ir apliecinājusi, ka salu ekonomikas ir ļoti neaizsargātas pret šādiem notikumiem;

M. tā kā bieži vien augsto bezdarba līmeni salās, kurš parasti ir augstāks nekā kontinentālajā daļā, ir būtiski saasinājusi Covid-19 krīze, kas jo īpaši skar jauniešus;

N. tā kā salas un tālākie reģioni ir klimata pārmaiņu priekšplānā, jo tos skar jūras līmeņa celšanās un piekrastes erozija, jūru un okeānu sasilšana un paskābināšanās, dabas katastrofu, piemēram, ciklonu, vulkānu izvirdumu, meža ugunsgrēku, vētru, plūdu un sausuma periodu, pieaugošais biežums un intensitāte, un pārtuksnešošanās problēmas, kas var negatīvi ietekmēt lauksaimniecību un pārtikas piegādi un izraisīt daudzveidīgu kaitējumu ekonomikai, sabiedrībai un videi; tā kā salas var būt lieliskas laboratorijas dažādiem ekoloģiskās pārkārtošanās procesiem un daudzas no tām cenšas panākt enerģētisko autonomiju, kuras pamatā ir atjaunīgie energoresursi;

O. tā kā salām ir daudz resursu, kas būtu jāizmanto labāk;

P. tā kā salās ir ārkārtīgi bagātīga bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas; tā kā klimata pārmaiņu ietekme īpaši apdraud salu ekosistēmas un tās būtu jāaizsargā;

Q. tā kā daudzās salās iekšzemes teritorijas ekonomikas attīstības un pakalpojumu pieejamības ziņā atpaliek no piekrastes reģioniem;

R. tā kā salās esošās lauku saimniecības, no kurām lielākā daļa ir mazas, saskaras ar šķēršļiem, ko rada to attālā atrašanās vieta, izolētība un vides apstākļi, atkarība no enerģijas no kontinentālās daļas, ierobežotā ražošanas daudzveidība vietējo un klimatisko apstākļu dēļ un lielā atkarība no vietējiem tirgiem, kā arī klimata krīze, vides degradācija, bioloģiskās daudzveidības zudums un pamatinfrastruktūras, piemēram, ceļu, ūdensapgādes, atkritumu apsaimniekošanas un digitālās un veselības infrastruktūras, trūkums; tā kā šīs strukturālās grūtības bieži vien saasina pilnvērtīgu vispārējas nozīmes pakalpojumu neesamība;

S. tā kā salas, jo īpaši tālākajos reģionos, ir ļoti neaizsargātas pret sociālekonomiskām krīzēm, kā arī dabas katastrofām, piemēram, ekstrēmiem laikapstākļiem un vulkānisko aktivitāti; tā kā salas, ņemot vērā to ģeogrāfisko izolētību un grūtības saņemt no kontinentālām teritorijām pirmās nepieciešamības krājumus, piemēram, degvielu vai ūdeni, smagāk skar tādas parādības kā Covid-19 pandēmija, radot īpašas grūtības lauksaimniekiem; tā kā salu teritorijas Savienībā veido 80 % no Eiropas bioloģiskās daudzveidības, tajās mājo daudzas Eiropas endēmiskās sugas, tās var kalpot par patvērumu sugām, kurām draud izmiršana un vienlaikus tās ir arī vitāli svarīgas ziemošanas, apstāšanās vai šķērsošanas vietas migrējošiem putniem, zīdītājiem un bezmugurkaulniekiem, turklāt tās ir vērtīga ainavas un vides daļa, kam nepieciešama īpaša aizsardzība;

T. tā kā ievērojama salu sociālekonomiskās attīstības daļa ir balstīta uz nozarēm, kurām ir ļoti sezonāls raksturs, piemēram, lauksaimniecību un tūrismu; tā kā lauksaimnieki salu reģionos īpaši cieš no zemākas konkurētspējas, jo viņiem ir jāsedz augstas transporta izmaksas un viņi nevar gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem tāpēc, ka zeme daudzās salās ir ierobežots resurss; tā kā ES salām būs jāievēro stratēģija "No lauka līdz galdam", kas ir būtiska Eiropas zaļā kursa sastāvdaļa, lai izstrādātu taisnīgas, veselīgas un videi nekaitīgas pārtikas apgādes sistēmas; tā kā šie reģioni var būt konkurētspējas ziņā ievērojami neizdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar trešām valstīm, kuras bieži vien neievēro tādus pašus vides aizsardzības un pārtikas nekaitīguma standartus attiecībā uz ražošanu un kurās ir daudz zemākas darbaspēka izmaksas;

U. tā kā stratēģijas "No lauka līdz galdam" ietekme uz ES lauksaimniecisko ražošanu var radīt nopietnas sekas šajos reģionos, ņemot vērā to zemo konkurētspēju attiecībā pret ārvalstu importu un to ražošanas dažādošanas problēmas;

V. tā kā jūras un sauszemes bioloģiskā daudzveidība salās lielā mērā ir endēmiska un līdz ar to ir neaizsargātāka; tā kā salām var radīt bažas jūras un piekrastes piesārņojums, kā arī pārzveja un nelegāla, nereģistrēta un neregulēta zveja, kam ir arvien lielāka ietekme uz salu vidi un kas ļoti nopietni skar nodarbinātību, mazapjoma zivsaimniecības nozari un vietējās kopienas;

W. tā kā tālākajiem reģioniem un salām ir potenciāls palīdzēt nodrošināt ilgtspējīgu nākotni Eiropai tādās stratēģiskās nozarēs kā tīra enerģija, bioloģiskā daudzveidība un ekotūrisms,

Eiropas Savienības salu iezīmes un īpatnības

1. atzīst, ka izolētība ir pastāvīgs strukturāls šķērslis; norāda, ka tādēļ ir jāizstrādā integrācijas stratēģijas, lai salas varētu risināt problēmas un pārvarēt šķēršļus, ko rada to izolētība;

2. atgādina, ka LESD 174. pantā ir noteikts, ka Savienībai īpaša uzmanība jāpievērš Eiropas salām;

3. uzsver, ka Eiropas salām, lai gan tām ir kopīgas problēmas, ir atšķirīgas ģeogrāfiskās iezīmes un institucionālā struktūra, kas nozīmē, ka ir būtiski pieņemt elastīgus risinājumus, kuros ņemtas vērā šīs īpatnības;

4. pauž nožēlu par to, ka ES trūkst redzējuma attiecībā uz Eiropas salām, un prasa attīstīt šādu redzējumu un izmantot salu priekšrocības;

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

5. norāda, ka LESD 349. pantā kā viens no apstākļiem, kas ierobežo deviņu tālāko reģionu attīstību, ir atzīta arī izolētība un ka izolētība ir minēta kā viens no apstākļiem, kas pasliktina to strukturāli nedrošo sociālo un ekonomisko situāciju; atgādina, ka LESD 349. pantā ir paredzēti īpaši pasākumi attiecībā uz minētajiem tālākajiem reģioniem; prasa attiecībā uz tālākajiem reģioniem ieviest īpašus noteikumus par tirgus kopīgo organizāciju, lai varētu ņemt vērā to teritoriju, uz kurām attiecas LESD 349. pants, īpašos vides, ģeogrāfiskos un sociālos apstākļus;

6. uzsver, ka Eiropas salu IKP un attīstības līmenis ir zemāks par ES un valstu, kurām tās pieder, vidējo rādītāju;

7. uzsver, ka viena salu no galvenajām problēmām ir ģeomorfoloģiskie un dabas apstākļi; norāda, ka salas parasti saskaras ar divkāršiem vai trīskāršiem dabas apstākļu radītiem apgrūtinājumiem, proti, izolētību, kalnainu reljefu un atrašanos arhipelāgā;

8. atgādina, ka izolētība rada strukturālas problēmas saistībā ar atkarību no jūras un gaisa transporta, kas ir sabiedrisks pakalpojums, no kura ir atkarīga salās dzīvojošo Eiropas iedzīvotāju ikdienas dzīve, kā arī papildu izmaksas, kas saistītas ar preču, izejvielu, tostarp energopreču un patēriņa preču, importu un eksportu un pasažieru pārvadāšanu;

9. uzsver, ka arhipelāgu gadījumā šīs grūtības palielina dubultā un dažkārt trīskāršā izolētība;

10. uzsver iedzīvotāju skaita, izejvielu un visu veidu resursu nepietiekamību salās un atgādina, ka daudzās salās dzeramā ūdens un sanitārijas pieejamība, jo īpaši visām mājsaimniecībām, ir īpaši būtisks cilvēku dzīves, lauksaimniecības attīstības, enerģijas ražošanas, salu ilgtspējas un tūristu uzņemšanas iespēju jautājums;

11. uzsver, ka salas to izolētības dēļ ir atkarīgas no kontinentālajiem tirgiem un ka tajās dažu pakalpojumu, piemēram, atkritumu apsaimniekošanas, izmaksas ir augstākas, kā arī palielinās atsevišķu preču izmaksas, jo īpaši mazās vai attālās salās, kas ir ļoti atkarīgas no importa;

12. uzsver, ka salu ekonomika ir orientēta uz primāro un terciāro sektoru un ka ļoti izteikta specializācija vājina ekonomikas struktūru, padarot to neaizsargātāku pret ekonomikas lejupslīdi un krīzēm; pauž bažas par ilgtermiņa norisēm, kas daudzās ES salās var radīt tādu ekonomiku, kura balstās tikai uz tūrismu, radot sezonālas problēmas, piemēram, finanšu resursu pieejamības atšķirības karstajā un klusajā tūrisma sezonā; tādēļ uzsver nepieciešamību dažādot salu ekonomiku, stiprinot to sekundārās nozares, lai nodrošinātu pareizu līdzsvaru un daudzveidīgu darba tirgu;

13. ar bažām norāda uz Covid-19 krīzes pašreizējām un ilgtermiņa sekām, kas saasina jau nestabilo situāciju daudzās ES salu teritorijās; ar bažām norāda, ka izolētības un ierobežotās izvēles dēļ salās garīgās veselības pasliktināšanās ir būtisks nestabilitātes riska faktors;

14. uzsver, ka Covid-19 krīzes sekas daudzās salās un tālākajos reģionos ir pat smagākas nekā kontinentālajā daļā, par ko liecina jūras kravu pārvadājumu cenu paaugstināšanās, un ka šīs sekas vēl vairāk saasina šiem reģioniem raksturīgās strukturālās sociālās un ekonomiskās grūtības; norāda, ka pašreizējais cenu pieaugums tikai padziļinās šīs grūtības;

15. atgādina dalībvalstīm, ka, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, būtu jācenšas mazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās attīstības atšķirības starp salām un tālākajiem reģioniem un visattīstītākajiem reģioniem; aicina Komisiju, iesniedzot Parlamentam pārskata ziņojumu, norādīt, vai šis noteikums ir ievērots valstu atveseļošanas plānos;

Eiropas salu problēmas un tajās risināmie jautājumi

Klimata pārmaiņas un bioloģiskā daudzveidība

16. uzsver, ka bioloģiskajai daudzveidībai salās ir raksturīgas unikālas bioģeogrāfiskas, filoģenētiskas un funkcionālas īpašības, ka salās atrodas ievērojams daudzums pasaules bioloģiskās daudzveidības un ka tās ir būtiskas nozīmīgu sugu vairošanās vietas, tomēr norāda, ka tās ir arī piedzīvojušas nesamērīgu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos; uzskata, ka ir vajadzīga mērķtiecīga reģionālā politika un pasākumi, piemēram, labāk koordinēta tehniskā palīdzība, lai aizsargātu un

atjaunotu salu unikālo bioloģisko daudzveidību un saglabātu to ierobežotos dabas resursus, piemēram, augsni un ūdeni, nolūkā saglabāt salu lauksaimniecības ražīgumu, jo īpaši ilgtspējīgu tradicionālo produktu ražošanu, un nodrošināt cilvēkiem iztikas līdzekļus, vienlaikus palīdzot sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus; aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt atbalstu lauksaimniekiem, kuri izmanto bioloģiskajai daudzveidībai nekaitīgu praksi, tostarp nodrošinot lielāku finansējumu un līdzfinansējuma likmes;

17. uzsver, ka daudzām salām ir raksturīga jutīga vide un endēmiska jūras un sauszemes bioloģiskā daudzveidība un ka tūrisma attīstība, jo īpaši dažās Vidusjūras salās, vēl vairāk palielina antropogēno spiedienu uz bioloģisko daudzveidību;

18. aicina īstenot mērķtiecīgu, ilgtspējīgu un efektīvu reģionālo politiku un rīcību attiecībā uz salām, lai stiprinātu salu spēju aizsargāt un atjaunot savu unikālo bioloģisko daudzveidību, veicinot zilo ekonomiku, kas vērsta uz ilgtspējīgu tūrismu un zivsaimniecību, un atbalstot jūras gultnes pētniecību; aicina Komisiju novērtēt klimata pārmaiņu ietekmi uz salām;

19. atgādina, ka salas ir klimata pārmaiņu priekšplānā, jo īpaši tāpēc, ka tās skar jūras ūdenslīmeņa paaugstināšanās un jūru un okeānu sasilšana un paskābināšanās, pieaugošā pārtuksnešošanās ietekme un dabas katastrofu skaita pieaugums;

20. aicina Komisiju izpētīt nepieciešamību uzlabot Eiropas Savienības Solidaritātes fondu un pielāgot to jaunajai realitātei un apdraudējumiem, piemēram, dabas katastrofām vai klimata pārmaiņu ietekmi, lai būtu iespējams reālistiskāk reaģēt uz šo parādību sekām;

21. aicina Komisiju nekavējoties izvērtēt, cik svarīgi ir pielāgot pašreizējos ārkārtas mehānismus, lai risinātu problēmas, ko rada aizvien smagākas dabas katastrofas, piemēram, vulkāna izvirdums Palmas salā (Spānija), kas ir vēl nepieredzēta sociāla un ekonomiska problēma, kuras novēršanai ir nepieciešama samērīga reakcija uz radīto kaitējumu;

22. ar bažām norāda uz risku, kas saistīts ar pārzveju un jūras un piekrastes piesārņojumu; prasa saistībā ar Parīzes nolīgumu un Eiropas zaļo kursu, tostarp Klimata aktu, sniegt īpašu atbalstu salām, jo tas ir būtiski, lai padarītu salas pietiekami elastīgas, noturīgas un tālredzīgas cīņā pret klimata pārmaiņām un pielāgojoties tām; prasa ES salās padarīt pieejamus instrumentus, ar kuriem kompensē Eiropas zaļā kursa negatīvo sociālo ietekmi;

23. prasa analizēt dabas katastrofu riska novēršanas stratēģijas, pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un reģionālo politiku, lai novērstu mājokļu un infrastruktūras izplatīšanos piekrastes palienēs vai teritorijās, kurās ir iespējami zemes nogruvumi;

Piekļuve ūdenim un ūdens resursu apsaimniekošana

24. uzskata, ka salas var būt nozīmīga laboratorija ilgtspējas praksei tādās jomās kā tīra enerģija, aprites ekonomika, vieda mobilitāte, atkritumu apsaimniekošana un zilā ekonomika; uzskata, ka jo īpaši ir jāsaīsina izplatīšanas ķēdes, lai samazinātu izejvielu transportēšanas radītās emisijas un veicinātu aprites ekonomiku, kam ir liela nozīme salu konkurētspējas un pašpietiekamības stiprināšanā;

25. uzsver, ka gandrīz visas salas saskaras ar aizvien lielāku nedrošību vides resursu, jo īpaši ūdens resursu, ziņā; šajā sakarībā aicina Komisiju mobilizēt papildu finansējumu, lai sniegtu labāku atbalstu salu reģioniem saistībā ar piekļuvi ūdenim un ūdens resursu apsaimniekošanu, un pieņemt kopēju ūdens resursu apsaimniekošanas politiku attiecībā uz salām;

26. uzsver, ka ir jāveicina ūdens, jo īpaši notekūdeņu, attīrīšana un jāgarantē ilgtspējīgs ūdens cikls; atgādina, ka atsāļošana bieži vien ir dārgs un neefektīvs veids, kā nodrošināt visu salas ūdensapgādi; atgādina arī par problēmām, kas saistītas ar atkritumu apsaimniekošanu salu teritorijās, kurām ir ierobežoti resursi atkritumu uzglabāšanai un pārstrādei, jo īpaši tūrisma sezonās, kad pieaug atkritumu rašanās; turklāt uzsver aprites ekonomikas stratēģisko lomu, kas ir jāpaplašina, iekļaujot tajā jūras atkritumu savākšanu un ekonomisku reciklēšanu;

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

Enerģētikas pārkārtošana

27. prasa izstrādāt īpašus noteikumus un sniegt finansiālu atbalstu, lai palīdzētu salām sasniegt klimatneitralitātes mērķus, ņemot vērā ar tādām nozarēm kā enerģētika un transports saistītās papildu izmaksas, kā arī mobilo tehnoloģiju ietekmi uz salu energosistēmām; atzīst, ka, lai pārvaldītu nepastāvīgus atjaunīgos energoresursus, ir nepieciešami proporcionāli ļoti lieli ieguldījumi; prasa šīs izmaksas ņemt vērā tiesību aktu kopumā "Gatavi mērķrādītājam 55 %";

28. uzsver tiesību aktu kopuma "Gatavi mērķrādītājam 55 %" nepieciešamību un radītās iespējas; tomēr uzskata, ka šo likumdošanas pasākumu konkrētai īstenošanai būtu jāiet roku rokā ar ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas veicināšanu, jo salas paļaujas vienīgi uz gaisa un jūras transportu;

29. prasa paredzēt konkrētus kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu atlīdzinājumu par jebkādām negatīvām sekām salu ekonomiskajai, sociālajai un teritoriālajai kohēzijai, kuras salu atkarības dēļ no aviācijas un jūrniecības nozarēm varētu radīt pārkārtošanās process uz tīrāku ekonomiku un sabiedrību;

30. uzskata, ka cieša uzraudzība ir svarīga, lai nodrošinātu salu pilnīgu iekļaušanu zaļās jūras infrastruktūras attīstīšanā; prasa tādas infrastruktūras attīstīšanā, kuras mērķis ir dekarbonizēt gaisa un jūras transportu, par prioritāti noteikt salas; uzsver, ka salu strukturālo trūkumu dēļ to iedzīvotāji un uzņēmumi ir vairāk pakļauti cenu pieaugumam;

31. norāda, ka nelielo un izolēto energosistēmu dēļ salas saskaras ar ievērojamām problēmām energoapgādes jomā, jo tās elektroenerģijas ražošanas, transporta un apkures jomā parasti ir atkarīgas no importēta fosilā kurināmā;

32. uzskata, ka atjaunīgo energoresursu, tostarp plūdmaiņu enerģijas, izmantošanai vajadzētu būt prioritātei, jo tas sniegtu ievērojamus ieguvumus salām, vienlaikus ņemot vērā vietējo kopienu vajadzības, tostarp salu tradicionālās arhitektūras un vietējo dzīvotņu saglabāšanu; tādēļ prasa atbalstīt plaša atjaunīgās enerģijas avotu klāsta attīstīšanu, ņemot vērā salu ģeogrāfiskās īpatnības; atzinīgi vērtē salās ieviestās tīra ūdeņraža ražošanas programmas;

33. prasa noteikt uz atjaunīgajiem energoresursiem balstītu enerģētisko autonomiju par mērķi visām Eiropas salām, to atbalstot ar nepieciešamajiem finanšu resursiem, pakāpeniski pārtraucot izmantot fosilo kurināmo un ieviešot pasākumus, lai palielinātu ilgtspējīgas un atjaunīgās enerģijas potenciālu; prasa veikt papildu pētījumus, lai atkrastes atjaunīgo enerģiju padarītu pieejamāku cenas ziņā un piemērotāku dažādu jūras baseinu ģeogrāfiskajām īpatnībām;

34. uzsver, ka, lai panāktu efektīvu zaļo pārkārtošanos, ir būtiski uzlabot Eiropas salu vietējo iestāžu administratīvās spējas un attīstīt to potenciālu gan kā ekonomiskās, sociālās un teritoriālās konkurētspējas virzītājspēkiem, gan kā klimatam nekaitīgas iedzīvotāju uzvedības veicinātājām; atgādina, ka šī pārkārtošanās ir atkarīga arī no stabilas pētniecības un inovācijas politikas un iniciatīvām, kas veicina sadarbību starp vietējām ieinteresētajām personām un vienlaikus sekmē pētniecības iestāžu plašāku izmantošanu salu teritorijās;

35. atgādina dalībvalstīm, ka to valsts pārkārtošanās plānos, kas paredzēti Taisnīgas pārkārtošanās fonda noteikumos, ir jāiekļauj īpašs pētījums un analīze par katru no to salām;

Ekonomikas un sociālā attīstība

36. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt Eiropas salu vietējo ekonomisko struktūru, jo īpaši mikrouzņēmumus un mazos un vidējos uzņēmumus (MVU);

37. aicina dalībvalstis izmantot Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējumu, lai atbalstītu kvalitatīvu darbvietu radīšanu, veicinātu labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru un nodrošinātu darba iespējas reģionos, kuros pastāv depopulācijas risks, īpašu uzmanību pievēršot sieviešu līdzdalības darba tirgū uzlabošanai; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt konsultāciju pakalpojumus, mūžizglītību un programmas jebkura vecuma darba ņēmēju pārkvalificēšanai un viņu prasmju pilnveidei;

38. prasa steidzami veikt pasākumus, lai ierobežotu salu depopulāciju, intelektuālā darbaspēka un prasmju aizplūšanu no salām un uzlabotu dzīves kvalitāti salās, tostarp uzlabojot pieejamību neaizsargātām grupām, kā arī atbalstīt vietējos uzņēmumus, aizsargāt darbvietas un risināt sabiedrības novecošanas problēmu; prasa arī veicināt izglītības, profesionālās apmācības, prasmju pilnveides, inovatīvas un ilgtspējīgas uzņēmējdarbības un nodarbinātības iestāžu attīstību salu iedzīvotājiem, jo īpaši sievietēm, kuras gandrīz visās ES salās saskaras ar augstāku bezdarba līmeni salīdzinājumā ar vīriešiem, kā arī jauniešiem;

39. uzsver, ka Padomes 2021. gada 7. decembra vienošanās atjaunināt ES noteikumus par PVN likmēm vajadzības gadījumā ir jāattiecina uz visām ES salu teritorijām;

40. norāda, ka Covid-19 krīze ir izgaismojusi trūkumus veselības aprūpes jomā daudzās Eiropas salās; tādēļ uzsver, ka ir svarīgi attīstīt un uzlabot veselības aprūpes infrastruktūru un piekļuvi aprūpei un sniegt vajadzīgo atbalstu, lai mudinātu cilvēkus kļūt par veselības aprūpes speciālistiem, jo īpaši visattālākajās salu teritorijās;

41. uzsver, ka ir jāveicina cieša sadarbība, mobilitāte un zināšanu apmaiņa vietējā līmenī starp izglītības, pētniecības un tehnoloģiju inovācijas iestādēm, uzņēmumiem un iedzīvotājiem; tādēļ aicina Komisiju nodrošināt, ka Eiropas salu, jo īpaši to, kas atrodas vistālāk no kontinentālās Eiropas, iedzīvotāji, var pilnībā un vienlīdzīgi piedalīties tādās Eiropas mobilitātes programmās kā *Erasmus+*, Eiropas Solidaritātes korpuss, *DiscoverEU* un nākotnes programmā "Tiecies, mācies, apgūsti, sasniedz" (*ALMA*);

42. atgādina, cik svarīgas ir tādas ES programmas kā Garantija jauniešiem; aicina dalībvalstis šo programmu ātri īstenot ciešā sadarbībā ar ES fondiem, piemēram, ESF+, lai risinātu problēmas saistībā ar situāciju, kādā atrodas jaunieši, kas nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, īpašu uzmanību pievēršot tiem, kas dzīvo lauku apvidos un reģionos, tostarp salās, kur pastāv dabiski vai demogrāfiski ierobežojumi darba tirgū, lai nodrošinātu, ka visi jaunieši vecumā līdz 30 gadiem saņem kvalitatīvu darba, tālākizglītības, profesionālās izglītības vai apmācības piedāvājumu, un spēj attīstīt prasmes, kas vajadzīgas, lai iegūtu nodarbinātības iespējas dažādās nozarēs, vai ka viņiem tiek piedāvāta apmaksāta mācekļa prakse vai stažēšanās četru mēnešu laikā pēc nonākšanas bezdarbnieka statusā vai formālās izglītības pārtraukšanas;

43. atzinīgi vērtē centienus padarīt Garantiju jauniešiem iekļaujošāku un nepieļaut nekādu diskrimināciju, tostarp attiecībā uz jauniešiem, kas dzīvo attālos, lauku vai nelabvēlīgos pilsētu apgabalos vai aizjūras teritorijās un salu reģionos;

Kultūra

44. uzskata, ka kultūrai un kultūras nozares attīstībai salās ir īpaši būtiska nozīme; uzskata, ka salu kultūras identitāte un valodu identitāte būtu jāaizsargā un jāpopularizē, tostarp izglītības vidē, jo tās veicina salu un visas ES vērtības celšanu daudzos līmeņos;

45. aicina Komisiju noteikt 2024. gadu par Eiropas Salu gadu;

Lauksaimniecība un zivsaimniecība

46. aicina Komisiju izvērtēt, vai ir vajadzīga regula, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā visām *NUTS* 2 un *NUTS* 3 līmeņa salām, lai panāktu to pārtikas autonomiju un palielinātu tajās ražoto produktu konkurētspēju, neskarot esošos instrumentus, piemēram, attālu un salu reģionu īpašo attīstības problēmu pārvarēšanas programmu (*POSEI*) un regulu, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām ([10]);

47. prasa veikt pasākumus ar mērķi mazināt ekonomisko plaisu starp iekšzemes un piekrastes reģioniem, kura ļoti bieži saglabājas salu teritorijās;

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 13. marta Regula (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām (OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.).

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

48. norāda, ka salu īpašo mikroklimatisko un topogrāfisko apstākļu dēļ to lauksaimniecības un pārtikas produktiem ir unikālas īpašības; uzsver, ka ar kohēzijas politiku ir jāveicina salās un nomaļos reģionos ražotu lauksaimniecības produktu patēriņš; mudina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt ilgtspējīgus risinājumus lauksaimniecības produktu transportēšanai starp lielāko daļu salu un kontinentu; uzskata, ka tas jo īpaši palielinās mazo salu konkurētspēju un dos iespējas mazajiem lauksaimniekiem;

49. uzsver, ka, ievērojot ekoloģiskos ierobežojumus un pienācīgi ņemot vērā nepieciešamību pēc veselīgas sauszemes un jūras vides, salās ir jāpalielina atbalsts to ilgtspējīgai attīstībai, lauksaimniecībai, mežu apsaimniekošanai un saglabāšanai, lopkopībai, akvakultūrai, ilgtspējīgai zivsaimniecībai, vietējai ražošanai un zilajai ekonomikai, tostarp izmantojot Eiropas sadarbības programmas; uzskata, ka ir jāstiprina ES atbalsts, lai modernizētu lauksaimniecisko darbību salās, tostarp veicinot precīzo lauksaimniecību, kas palīdzētu šiem reģioniem sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus;

50. norāda, ka lauku apvidu attīstības plaisu salās vēl vairāk palielina tas, ka lielākajā daļā salu nav dinamisku pilsētu un tāpēc tās nevar gūt labumu no pilsētu finansiālās ietekmes; norāda, ka tas samazina konkurētspēju, jo īpaši attiecībā uz MVU spēju izpētīt apjomradītu ietaupījumu iespējas;

51. uzsver, ka ir svarīga tāda telpiskā plānošana, kas vērsta uz efektīvu un lietderīgu zemes izmantošanu;

52. uzsver, ka ir svarīgi sasniegt cilvēkus lauku un attālos apvidos un padarīt prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas pieejamākas un pielāgot tās cilvēkiem, kuri strādā lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, mežsaimniecībā un citās nozarēs attiecīgajos reģionos, kā arī nodrošināt viņiem zaļās, digitālās un visas pārējās nepieciešamās prasmes, lai viņi varētu labāk izmantot pašreizējās un turpmākās iespējas, ko piedāvā zaļā un zilā ekonomika, un spētu sniegt būtisku ieguldījumu vides saglabāšanā;

53. uzsver, ka trūkst ilgtspējīgu risinājumu lauksaimniecības produktu transportēšanai starp lielāko daļu salu un kontinentālo daļu, kā arī lauksaimniecības produktu eksportēšanai un importēšanai no salām un uz tām, un aicina Komisiju un dalībvalstis savos ES salu attīstības plānos atbalstīt inovatīvus projektus videi nekaitīgākiem savienojumiem;

54. aicina dalībvalstis izmantot visus kohēzijas politikas ietvaros pieejamos instrumentus un apzināt un veicināt papildināmības un sinerģijas iespējas starp dažādajām Eiropas Savienības politikas jomām un fondiem, lai stiprinātu salu pārtikas nodrošinājumu un pašpietiekamību, cita starpā veicinot atjaunīgās enerģijas izmantošanu, un pilnībā iesaistīt salas pārejā uz ilgtspējīgām apritīgām pārtikas sistēmām un viediem lauku apvidiem, tādējādi pārvēršot ģeogrāfiskos ierobežojumus par iespējām; uzskata, ka salu lomas veicināšana ilgtspējīgā pārtikas piegādes ķēdē, izmantojot ES politikas instrumentus, tostarp kohēzijas politiku, varētu radīt papildu darba iespējas un apturēt depopulācijas tendenci salu reģionos;

55. uzsver, ka ir jāatbalsta ienesīgas un videi nekaitīgas īsas piegādes ķēdes un tādas lauksaimniecības nozares attīstība, kurā prioritāte tiek piešķirta tradicionāliem produktiem ar augstu pievienoto vērtību, vietējam patēriņam un zaļiem risinājumiem un kura palīdz panākt pārtikas autonomiju;

56. uzsver nepieciešamību turpināt īstenot Korkas II deklarāciju par labāku dzīvi lauku apvidos, lai iedziļinātos pašreizējās problēmās, ar ko saskaras Eiropas salas, un apsvērtu salām pieejamās iespējas; aicina ilgtermiņa redzējumā par lauku apvidiem īpaši iekļaut tālāko reģionu un Egejas jūras salu īpatnības; prasa Komisijai reģionālās plānošanas procesā veicināt salu politikas pasākumus, lai atbalstītu ilgtspējīgu lauksaimniecību, pārtikas ražošanu, lauku tūrismu, zilo ekonomiku un savienojamību, tostarp ar finansējumu, kas papildina Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansējumu, risinot ar klimata pārmaiņām saistītus jautājumus, aizsargājot bioloģisko daudzveidību, ieviešot aprites ekonomiku un pārkārtojoties uz atjaunīgo enerģiju; mudina arī izvērtēt arhipelāgu reģionu izolētības un divkāršas izolētības faktiskās izmaksas, ņemot vērā salu reģionu, jo īpaši tālāko reģionu, trūkumus un priekšrocības; uzskata, ka ES

kohēzijas politikā būtu jāņem vērā salu reģionu izolētības faktiskās izmaksas un vienlaikus jāveic ietekmes novērtējums par ES iniciatīvām un pasākumiem attiecībā uz salām, pamatojoties uz atjauninātiem un saskaņotiem datiem; uzsver, ka Lauku novērotava sniedz unikālu iespēju sagatavot pietiekamus, atjauninātus un kvalitatīvus datus par salu teritorijām, kuri cita starpā attiecas uz piekļuvi zemei, tādējādi radot pamatu holistiskai lauksaimniecības un ekonomikas attīstībai salās;

57. uzskata, ka dzīvus dzīvniekus būtu jāturpina pārvadāt pa jūru, ņemot vērā lauksaimniecības nozares lielo atkarību no eksporta dažās salās, jo īpaši mazākajās salās, no kurām nav iespējams pārvadāt kautķermeņus šo salu nelielā izmēra un no tā izrietošā infrastruktūras trūkuma dēļ;

58. uzskata, ka ir jāstiprina ES atbalsts nolūkā modernizēt lauksaimniecisko darbību salās, tostarp veicinot precīzo lauksaimniecību, lai palīdzētu minētajiem reģioniem sasniegt Eiropas zaļā kursa mērķus;

59. tomēr norāda — tā kā stratēģija "No lauka līdz galdam" vēl vairāk ierobežo augu aizsardzības produktu izmantošanu Savienībā, tajā būtu jāņem vērā arī tālākajiem reģioniem raksturīgo tropu un subtropu kultūraugu īpatnības un jāierobežo Savienības standartiem neatbilstošu produktu piekļuve ES tirgiem;

60. uzskata, ka, jo īpaši attiecībā uz tālākajiem reģioniem ES kohēzija būtu jāīsteno ar šādiem pasākumiem: pastiprināt LESD 349. pantu, jo īpaši konsolidējot minētajos reģionos piemērojamo ES *acquis*; saglabāt un nostiprināt programmu *POSEI* un tās budžetu, jo īpaši novirzot to uz citām nozarēm, kas nav lauksaimniecība, piemēram, zivsaimniecību, transportu, tūrismu u. c.; un nodrošināt diferencētu attieksmi pret tālāko reģionu produktiem atkārtotajās sarunās par jebkādiem ekonomisko partnerattiecību un brīvās tirdzniecības nolīgumiem un minētajās sarunās pilnībā aizsargāt paaugstināta riska lauksaimniecības produktus, piemēram, banānus, tomātus, cukuru un pienu;

61. prasa KLP ietvaros ar programmas *POSEI* starpniecību stiprināt īpašus mehānismus, lai mazinātu tālāko reģionu atkarību no lauksaimniecības un lauksaimniecības pārtikas preču importa, kā arī stiprināt šo reģionu pārtikas nodrošinājumu un spēju piekļūt tirgiem neatkarīgi no tā, vai tie ir pašu teritorijā vai citur Savienībā; šajā sakarībā prasa no 2027. gada palielināt programmas *POSEI* budžetu, lai apmierinātu šo attālo un salu reģionu pieaugošās vajadzības un attīstītu to vietējo ražošanu, jo tie šajā procesā saskaras ar ievērojamām papildu izmaksām;

62. aicina Komisiju saglabāt ELFLA tālākajiem reģioniem paredzēto ilgtermiņa līdzfinansējuma daļu 85 % apmērā, lai nodrošinātu šo teritoriju sociālekonomisko attīstību un tādējādi mazinātu problēmas, ko rada to tālā atrašanās vieta;

63. prasa stingri ievērot Savienības vides un sociālos standartus, kas piemērojami tropu produktiem no trešām valstīm, un tropu produktiem no šādām valstīm sistemātiski piemērot importa kvotas, pamatojoties uz attiecīgā brīža tirdzniecības plūsmām; uzskata, ka būtu jāievieš īpaši uzraudzības un sankciju mehānismi, lai pārbaudītu atbilstību šiem nosacījumiem; iesaka piemērot atbilstības principu importam no trešām valstīm, jo īpaši attiecībā uz bioloģiskajiem produktiem;

64. atzīst, ka piekrastes reģioni un tālākie reģioni vēsturiski ir atkarīgi no zvejas un tiem būtu jāsaņem finansiāls atbalsts, lai konsolidētu darbvietas zvejniecības nozarē un izveidotu jaunas nozares, kā arī radītu jaunas darbvietas, jo īpaši mazapjoma zvejniecībā; aicina dalībvalstis ieviest mērķtiecīgu politiku, lai aizsargātu esošās darbvietas, radītu daudzveidīgas jaunas darbvietas un veicinātu digitalizāciju; uzsver, ka ir svarīgi novērst jebkāda veida diskrimināciju darba tirgū un aizsargāt un atbalstīt neaizsargātas un nelabvēlīgā situācijā esošas grupas; atbalsta Eiropas strukturālo un investīciju fondu kombinētu izmantošanu ar mērķi radīt sinerģijas, vienlaikus nepieļaujot dublēšanos;

65. pauž nopietnas bažas par zvejniecības nozares darba ņēmēju fizisko un garīgo veselību, jo viņi bieži vien saskaras ne tikai ar risku, ko rada bīstams darbs atklātā jūrā, bet arī ar risku, ko rada tādu kuģu lietošana, kuri neatbilst pašreizējiem drošības noteikumiem, tādējādi palielinot iespējamību, ka ar viņiem darbā var notikt negadījumi, tostarp nopietni negadījumi; tādēļ aicina atbildīgās iestādes garantēt visiem nozares darba ņēmējiem drošus un pienācīgus darba apstākļus,

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

kā arī pasaules mērogā nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un godīgu konkurenci starp zvejniecības uzņēmumiem, nepazeminot Eiropas standartus; aicina dalībvalstis pienācīgi atbalstīt flotes drošības un darba apstākļu uzlabošanu atbilstīgi vides ilgtspējas prasībām, īpaši koncentrējoties uz mazapjoma zvejniecību, jo sevišķi salu un tālākajos reģionos, kur kuģu vidējais vecums ir ievērojami lielāks nekā rūpnieciskajā zvejniecībā; atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu censties panākt vienošanos par zvejas kuģu drošību;

Tūrisms

66. norāda, ka tūrisms ir nozare, kas visvairāk veicina salu reģionu ekonomisko izaugsmi gan ienākumu, gan nodarbinātības ziņā; tādēļ aicina Komisiju sniegt īpašu papildu finansiālo atbalstu ilgtspējīgam tūrismam salās, risinot sezonālā tūrisma problēmu un atbalstot inovatīvus izmēģinājuma projektus, lai veicinātu ekoloģiskus un digitālus risinājumus saskaņā ar Eiropas zaļā kursa mērķiem un palīdzētu no tūrisma ļoti atkarīgām salām dažādot savu ekonomiku; turklāt aicina Komisiju ieviest Eiropas ilgtspējīga tūrisma marķējumu, lai izmantotu salu un salu reģionu priekšrocības un atbalstītu to centienus šajā jomā;

67. uzsver, ka attiecībā uz salām ir jāstiprina gan integrētā teritoriālās attīstības pieeja, piemēram, integrēti teritoriālie ieguldījumi un sabiedrības virzīta vietējā attīstība, gan tādas iniciatīvas kā viedie ciemati un Eiropas digitālās inovācijas centri, lai atbalstītu ilgtspējīgu lauksaimniecību un pārtikas ražošanu, īpašu uzmanību pievēršot videi nekaitīgai praksei, kā arī ilgtspējīgam lauku tūrismam; uzsver, ka ir svarīgi veicināt enerģijas un ūdens pārdomātu izmantošanu, lai nodrošinātu, ka salas gūst maksimālu labumu no saviem ierobežotajiem resursiem;

Sabiedrisko pakalpojumu pieejamība

68. prasa attīstīt un uzlabot salu transporta infrastruktūru, lai veicinātu ilgtspējīgu transportu, un atbalstīt autoceļu, lidostu un ostu infrastruktūras modernizāciju un zaļināšanu, vienlaikus nodrošinot sociāli taisnīgu pārkārtošanos; jo īpaši prasa atbalstīt videi nekaitīgu sabiedrisko un privāto transportu;

69. prasa piešķirt prioritāti lielākiem ieguldījumiem pamata infrastruktūrā, lai uzlabotu visu mājsaimniecību piekļuvi dzeramajam ūdenim un sanitārijas pakalpojumiem;

70. uzsver, ka ir jānodrošina visu salu teritoriālā nepārtrauktība ar ilgtspējīgu jūras un gaisa transportu, stingri rūpējoties par to, lai nepieļautu monopolstāvokli, izņemot gadījumus, kad brīvas konkurences apstākļos trūkst regulāru transporta pakalpojumu un tāpēc ir jāizmanto sabiedrisko pakalpojumu līgumi; uzsver, ka ir svarīgi samazināt pasažieru un preču pārvadāšanas izmaksas, tostarp piedāvājot iedzīvotājiem samazinātas braukšanas maksas, un nodrošināt sauszemes tiltu un autoceļu savienojumu drošību un atbilstību;

71. aicina Komisiju nodrošināt, ka Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta 2021.–2023. gada darba programma un Eiropas sadarbības programmas veicina salu teritoriālo piekļūstamību; norāda, ka salu piekļūstamības uzlabošana un ilgtspējīgu transporta savienojumu veidošana ar salām un starp tām ir nozīmīga to attīstībai un tādu būtisku sabiedrisko pakalpojumu kā izglītība, veselības aprūpe un sociālā aprūpe nodrošināšanai; uzskata, ka šāda veida uzlabojumi nebūtu jāattiecina tikai uz kontinentālo daļu vai attiecīgā gadījumā — uz ES dalībvalstīm;

72. uzsver, ka jo īpaši saistībā ar Covid-19 pandēmijas izraisīto krīzi ir svarīgi uzlabot veselības infrastruktūru, pastiprināt telemedicīnas un telepsihiatrijas pakalpojumu sniegšanu, modernizēt primārās veselības aprūpes sniegšanu un nodrošināt zāļu pieejamību ES salās;

73. uzsver, ka vienlīdzīgas iespējas visiem ir ļoti svarīgas, un aicina Komisiju un dalībvalstis par prioritāti noteikt digitālo prasmju trūkuma novēršanu, nodrošinot, ka iedzīvotājiem neaizsargātos reģionos, tostarp lauku un attālos apgabalos, un nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem, ir piekļuve digitālajai izglītībai un apmācībai un minimālajai nepieciešamajai aparatūrai un ir plaši pieejams internets, digitālais atbalsts un citi tehnoloģiskie mācību rīki; uzsver, ka šiem iedzīvotājiem ir jāsaņem atbalsts digitālo prasmju uzlabošanai, kuras ir vajadzīgas, lai viņi gūtu panākumus un būtu iespējams novērst nevienlīdzības padziļināšanos, nodrošinot, ka neviens netiek atstāts novārtā;

74. uzsver, ka digitalizācija un efektīva digitālā savienojamība salām ir viena no svarīgākajām prioritātēm, lai jo īpaši palīdzētu pārvarēt ģeogrāfiskos šķēršļus, ar kuriem tās saskaras, un lai uzlabotu digitālo tehnoloģiju un infrastruktūru, izglītības un apmācības pakalpojumu, kā arī e-veselības, tostarp telemedicīnas un telepsihiatrijas, un citu būtisku sabiedrisko pakalpojumu nodrošinājumu iedzīvotājiem un MVU, jo tas pozitīvi ietekmē uzņēmējdarbības stratēģijas un saimniecisko darbību;

75. uzsver, ka ir svarīgi saglabāt digitālo infrastruktūru, kas savieno ES salas ar pārējo pasauli, proti, paredzot pietiekamu Eiropas Savienības finansējumu novecojušu zemūdens kabeļu nomaiņai;

76. uzskata, ka jo īpaši mazās salās MVU saskaras ar grūtībām viegli piekļūt jebkādai informācijai par uzņēmējdarbības veicināšanu, prasmju attīstīšanu un ES finansētām iespējām; šajā sakarībā prasa sniegt lielāku finansiālo atbalstu, kā arī nodrošināt padziļinātas informatīvas sesijas, konsultāciju pakalpojumus un īpaši pielāgotu apmācību;

Migrācija

77. norāda, ka dažas salas saskaras ar lielu migrantu pieplūdumu, kuru skaits dažkārt ievērojami pārsniedz vietējo iedzīvotāju skaitu, un ka tās nespēj nodrošināt migrantiem nepieciešamos mājokļus un palīdzību;

78. vērš uzmanību uz īpašo un nesamērīgo spiedienu uz patvēruma un uzņemšanas sistēmām salās, nomaļās salās un tālākajos reģionos; aicina iepriekš minēto situāciju patvēruma un migrācijas jomā atzīt Eiropas salu rīcības plānā, kurā tiek prasīts rast saskaņotus risinājumus Eiropas līmenī, kas respektē cilvēku labklājību un cieņu, vienlaikus novēršot šo spiedienu;

Valsts atbalsta shēmu un attīstības nepietiekamības mazināšanas pasākumu atkārtota novērtēšana

79. aicina Komisiju veikt analīzi par ES salās esošajiem uzņēmumiem piešķirto valsts atbalsta apjomu; uzskata, ka, neraugoties uz ES un dalībvalstu centieniem, ir obligāti jānosaka, vai un cik lielā mērā uzņēmumi, kas atrodas salu teritorijās, ir spējuši gūt labumu no šādiem pasākumiem, un atkārtoti jānovērtē valsts atbalsta noteikumi; šajā sakarībā uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt elastīgāku valsts atbalstu gaisa un jūras transporta uzņēmumiem šajās salu teritorijās, ņemot vērā to pilnīgo atkarību no šiem transporta veidiem;

80. prasa jebkādu turpmāku valsts atbalsta tiesiskā regulējuma pārskatīšanu veikt, pamatojoties uz konkrētiem rādītājiem, kas ļauj novērtēt salu reģionu ekonomikas konkurētspēju, arī ņemot vērā paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ietekmi uz šīm teritorijām, un noteikt īpašu degresīvu režīmu salu teritorijām, kad pēc 2021. gada 31. decembra beigsies valsts atbalsta pagaidu regulējumā paredzētie ārkārtas pasākumi;

81. prasa, ņemot vērā salu īpatnības, izveidot apakškategoriju "salas" saistībā ar reģionālā valsts atbalsta noteikumu piemērošanu laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam un attiecībā uz Eiropas salām un tālākajiem reģioniem atcelt *de minimis* maksimālās robežvērtības, kuru pārsniegšanai ir nepieciešama Komisijas atļauja;

82. uzsver, ka ir vajadzīga elastīgāka pieeja, lai nodrošinātu Eiropas finansējuma efektīvāku izmantošanu salu teritorijās un tālākajos reģionos, neapdraudot attiecīgos kvalitātes standartus un uzraudzības procedūras;

83. norāda, ka pašreizējais *de minimis* noteikums ierobežo konkurētspēju un rada grūtības Eiropas salās un tālākajos reģionos; uzskata, ka, lai mazinātu grūtības, ar ko saskaras ES salas, tās visas vajadzētu atbrīvot no *de minimis* noteikumā paredzētajām piemērojamām maksimālajām robežvērtībām; turklāt aicina Komisiju pielāgot valsts atbalsta noteikumus, lai nodrošinātu, ka subsīdijas, kas paredzētas izolētības radīto problēmu novēršanai, tiek uzskatītas nevis par valsts atbalstu, bet gan par kompensāciju, lai Eiropas salas un tālākie reģioni būtu vienlīdzīgā situācijā ar kontinentālo daļu;

Otrdiena, 2022. gada 7. jūnijs

84. aicina atkārtoti novērtēt attāluma kritēriju (150 km), kas tiek izmantots, lai klasificētu salas par pierobežas reģioniem, kuri ir tiesīgi saņemt finansējumu pārrobežu sadarbības programmu ietvaros saskaņā ar kohēzijas politikas teritoriālās sadarbības mērķi vai Eiropas kaimiņattiecību politiku, ņemot vērā salu situāciju; uzskata, ka gadījumā, ja ir jānosaka zināmi ierobežojumi, attiecībā uz salu reģioniem atbilstīgāk būtu pārrobežu teritorijas nosacījumu piemērot jūras gultnes līmenī;

Īpaša salām pielāgota ES politika

85. uzsver, ka statistikas datu trūkums par salām kavē mērķtiecīgas politikas izstrādi; aicina Komisiju saistībā ar LESD 174. pantu izveidot Eiropas Institūtu nelabvēlīgā situācijā esošām teritorijām, lai vāktu uzticamus un apkopotus statistikas datus, tostarp pēc dzimuma sadalītus datus, ko regulāri atjaunina, izmantojot saskaņotus kritērijus visos administratīvajos līmeņos; aicina Komisiju uzlabot statistikas datu vākšanu par Eiropas salām un tās priekšlikumu ietekmes novērtējumos ieviest teritoriālo pārbaudi, lai izstrādātu mērķtiecīgu politiku un novērtētu, kā ierosinātie tiesību akti ietekmētu iedzīvotājus un uzņēmumus, kas atrodas dažādos reģionos;

86. norāda, ka ne uz visām salām pašlaik attiecas ES tiesību akti teritoriālās klasifikācijas jomā; aicina Komisiju sākt diskusijas par šo jautājumu, lai statistikas vajadzībām iekļautu salas kopējā teritoriālo vienību klasifikācijā, un apsvērt iespēju izveidot Eiropas pilsētu iniciatīvai līdzīgu programmu, lai atbalstītu partnerības starp Eiropas salām nolūkā izstrādāt inovatīvas pieejas specifiskām salu problēmām, kopīgot paraugpraksi un īstenot iedzīvotājiem un uzņēmumiem labvēlīgus risinājumus;

87. aicina Komisiju ņemt vērā Eiropas salu jau veiktos pētījumus par problēmām un papildu izmaksām, ko rada salu izolētība, un veikt starpdisciplīnu analīzi par salu teritoriju demogrāfiskajām, ģeogrāfiskajām, ekonomiskajām, sociālajām un vidiskajām iezīmēm, lai nodrošinātu, ka šie reģioni necieš no neizdevīgiem konkurences apstākļiem, kas saistīti ar to ģeogrāfisko stāvokli;

88. prasa piešķirt papildu budžeta līdzekļus, lai palīdzētu Eiropas salām pārvarēt problēmas un atšķirības, ar kurām tās saskaras, un kohēzijas politikas ietvaros segt ar Eiropas salām saistītās papildu izmaksas; ierosina paplašināt salu kontaktpunktu, izveidojot salu darba grupu Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātā;

89. aicina Komisiju, piešķirot budžetu, par pamatu ņemt IKP uz vienu iedzīvotāju, lai ņemtu vērā visas atšķirības starp salām;

Salu pakts un Eiropas rīcības plāns salām

90. aicina Komisiju veikt dinamisku LESD 174. panta novērtējumu un, par pamatu ņemot šo pantu, nākt klajā ar patiesu Eiropas salu programmu, kā arī, balstoties uz šo ziņojumu, izstrādāt Eiropas stratēģiju salām, kura atbilstu vietējām vajadzībām un reālajai situācijai uz vietas un kurā būtu ņemtas vērā katra ES jūras baseina īpatnības; aicina Komisiju veikt pētījumu par atšķirīgo situāciju salu teritorijās un apsvērt iespēju izstrādāt salu stratēģiju ar konkrētiem priekšlikumiem;

91. aicina pēc iespējas drīzāk izstrādāt un īstenot Salu paktu, iesaistot tajā galvenās ieinteresētās personas, proti, valsts, reģionālās un vietējās iestādes, ekonomikas un sociālās jomas dalībniekus, pilsonisko sabiedrību, akadēmiskās aprindas un nevalstiskās organizācijas, par pamatu ņemot Pilsētu paktu un gaidāmo Lauku paktu;

92. uzsver, ka dialogs ar salu kopienām un to starpā ir būtisks, lai veicinātu konverģenci ar Eiropas projektu, veidotu saiknes starp kultūrām, palielinātu interesi par lēmumu pieņemšanas procesiem un sekmētu pašas Eiropas Savienības pilnveidošanu;

o

o o

93. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un dalībvalstu un to reģionālajiem parlamentiem;